

AUGUSTIN

Zpravodaj farnosti svatého Augustina v Brně

leden 2021

Vánoce v naší farnosti

foto: Jakub Šebek

foto: Hedvika Šebková

foto: Jakub Šebek

Betlémy, k jejichž namalování vyzval o. Josef, jsou ke zhlédnutí na nástěnce nebo ve fotogalerii na stránkách farnosti.

foto: Vít Horník

Malé adventní zamyšlení

Na adventním svícnu hoří už třetí svíčka a mně se dostalo té pocty, že jsem byla vyzvána napsat malé adventní povídání. Moc se mi do toho nechce, protože – člověk o leccčem přemýšlí a v hlavě si stále něco přemílá, avšak dostat to na papír, není jen tak, ale zkusím to.

Advent letos začal velmi hezky a mile – Duchovním úvodem do adventní doby (krátká videa na internetových stránkách naší farnosti), který nám připravil náš pan farář.

Opravdu mne pobavil, potěšil a do adventu uvedl. Děkuji za ten nápad otci Josefovi a všem, kdo mu pomáhali.

Advent jsou také roráty. Já je kvůli práci stihnu jen zčásti, odcházím o něco dříve, ale můj manžel je navštěvuje pravidelně celé.

Jeden den ale nemohl, a tak jsem na roráty šla sama. Evangelium a následně kázání bylo úplně přesně o něčem, co doma řešíme. A já si celou dobu říkala,

že je velká škoda, že zrovna dnes tady můj muž není, že tohle by přesně potřeboval slyšet. Ten den odpoledne u nás byla známá, která se mnou chtěla jít na mši svatou, a já jsem tedy slyšela stejná slova ještě jednou a zase jsem si říkala, jaká je to škoda, že to ten můj muž neslyší.

A pak mi to najednou došlo. Ne on, ale já to mám slyšet – a to důkladně.

Děti ve farnosti každoročně zpívaly... a letos na již zmíněném videu: „Advent, to je to světlo naděje, lásky, věrnosti, radosti. Může ji každý mít, kdo se rozhodne Pánu srdce otevřít.“

Jsem vděčná, že alespoň občas adventní světlo dorazí a zasvítí i do mého srdce, že alespoň občas zahlédnu a zaslechnu, co mám vidět a slyšet.

Jsem vděčná za naši farnost, která funguje i v této pro nás všechny tak nové době.

Hana Vichrová

Slovo úvodem

Milí farníci,

jsme v očekávání naděje pro lidstvo v podobě vakcíny proti koronaviru. Věřící lidé povětšinou vnímají schopnosti lékařů a vědců zásadně jako dary Ducha svatého. Protože ale někteří mají obavy, vidím jako vhodné napsat k tomu pár vět.

Dříve narození pamatují, že se běžně umíralo na zápal plic – ještě neexistoval penicilin. Každého z nás jako mrňata očkovali proti záškrtu, černému kašli, zarděnkám a dalším, dříve vesměs smrtelným nemocem. Opakovaně se nechávali očkovat proti tetanu. Princip vakcinace – učení se imunitního systému zeslabenou podobou hrozby – je jedním z nejúžasnějších vynálezů lidstva. Na nové, vyšší úrovni se spojil vědecký svět a nabízí se tak východisko ze současné prachmizerné situace.

Kongregace pro nauku víry v prohlášení z 21. prosince říká: Přestože očkování není povinné, doporučujeme nechat se očkovat z důvodu spoluzodpovědnosti za společné dobro.

Někteří věřící mají jinou starost: zda podstoupit očkování vakcínou, pro kterou byl potvrzovací paralelní test proveden z kmene buněk dítěte, jemuž před desítkami let nedali jeho rodiče možnost se narodit. 15. prosince 2020 vydali biskupové USA nótu; v ní vypisují konkrétní „čistě“ firmy; u jiných píší, že by morální problém nastat mohl, ale „při nemožnosti výběru je dobro z přijetí i takové vakcíny mnohonásobně přesažné a je tak morálně přijatelné“ (tkkbs.sz, Nóta...). Po slovenských biskupech konečně i ČBK vydala 22. prosince shodné stanovisko.

Já běžně používám příměr: Představ si mě, že jedu s kamarádem šalinou. Mezi řečí povídá: „Nastupovals předem? Tu řidičku znám. Fajn rodina, dvě děti. Jen se s nimi nestýkám od doby, kdy třetí nechtěli, řešili to potratem.“ V tu chvíli bych se měl se známým rozloučit, na nejbližší zastávce vystoupit a čekat na další spoj. Udělám to?

Ke správným rozhodnutím žehná

o. Martin Holík

Stalo se

Vláda ČR obnovila možnost účastnit se bohoslužeb ve větším počtu osob. Ve třetím stupni systému PES, od 3. 12. 2020, se jich mohlo účastnit 30 % kapacity kostela pro sezení, což znamená v našem kostele 120 věřících, ve čtvrtém stupni (od 18. do 26. 12. 2020) 20 %, což odpovídalo 80 lidem. Znovu byl proto aktivován farní rezervací systém a přidána bohoslužba v sobotu večer, s nedělní platností, a nedělní jedenáctá. Od neděle 27. 12. 2020, kdy došlo k přechodu do pátého stupně PES, se veřejné nedělní mše svaté přestaly konat.

~

Česká televize natočila reportáž o rorátech v naší farnosti. Ke zhlédnutí byla 9. prosince v Událostech v regionech i v hlavních Událostech, nadále je k dispozici v archivu.

~

V mezích všech omezení byly některé mše svaté doprovázeny hudebním doprovodem a zpěvem koled, který zajistila na Štědrý den rodina Šebkova a na Boží hod Ludmila Fialová.

Pokřtěni byli:

12. 12. Martin Ladislav Laurinčík
19. 12. Tobiáš Jaroš

Oddáni byli:

19. 12. Monika Bartáková a Pavel Tesař

Zesnuli:

11. 12. Marta Procházková
26. 12. Jiří Jeleník

Zaznělo v kázání

Pokud chce člověk dojít k tomu, kdo vlastně je, musí nejdříve odložit nesprávné představy o sobě. Ano, je třeba, abychom si uvědomili, co vlastně nejsme; co jsme si dosud o sobě mysleli, že jsme, nebo co jsme si přáli, abychom byli. Když si uvědomíme, co skutečně jsme, zakusíme osvobození, které nás zbaví nutkání být tím, co jsme si vysnili, a dopřává nám svobodu být tím, čím skutečně jsme.

P. Josef Novotný

Jeden řekne: Zásadní je, že pro nás zemřel! Jiný upřesní: Hlavní je, že vstal z mrtvých! A Vánoční člověk? Že se stal člověkem, je největším důkazem lásky Boha k člověku! Dál je to DŮSLEDEK rozhodnutí Božího, v nejpodivuhodnějším logistickém provedení v dějinách.

P. Martin Holík =jo=

Relikvie neboli ostatky svatých

V dobách prvních křesťanů věřící stavěli oltáře (a kostely) přímo nad hroby mučedníků. To můžeme vidět třeba u Baziliky sv. Petra ve Vatikánu, sv. Pavla za hradbami, sv. Vavřince apod...

Jenže postupem času bylo třeba kostelů i v místech, kde se žádné hroby mučedníků nevyskytovaly. Proto se místo toho začaly vkládat kousky relikvií mučedníků (později i svatých) nejprve pod oltáře a později přímo do oltářů, aby nezmizelo toto propojení mezi světci a oltářem. Tím že oltář uchovával relikvie světce, tak byl určitým způsobem i jeho hrobem.

Například sv. Ambrož (+397), učitel sv. Augustina, zmiňuje, že je vhodné, aby se pod oltářem, kde se slaví Kristova oběť, ukládaly ostatky těch, kteří obětí vlastního života jemu vydali svědectví.

Na oltáři se zpřítomňuje Kristova oběť a mučedníci či svatí byli ti, kteří v tom Krista následovali.

Ostatky sv. Augustina foto: Vít Horník

Když máme kostel zasvěcený svatému Augustinovi, považoval jsem za důležité, aby v novém oltáři byly umístěny pokud možno ostatky právě tohoto světce.

Jenže kde je sehnat? Přiznám se, že do té doby jsem nikdy žádné relikvie nesháněl a ani ve škole nás neučili, jak se má v daném případě postupovat.

Nejprve jsem požádal o. biskupa Vojtěcha, zda na biskupství nějaké ostatky sv. Augustina nemají. (Když se po 2. vatikánském koncilu rušily mnohé boční oltáře, tak ostatky z nich směřovaly právě na biskupství.) Bohužel zrovna náš světec mezi relikviemi uchovávanými na brněnském biskupství nebyl.

Proto jsem požádal svého spolužáka a kamaráda, který studuje v Římě, aby se poptal tam. Díky němu jsem zjistil, že římské relikvie má na starosti papežský ceremoniář (toho času Guido Marini), ale ani on neměl žádné volné relikvie sv. Augustina.

S dalším sháněním mi pomáhali také brněnští augustiniáni.

Nakonec mě napadlo poptat se přes kamarády v pražské arcidiecézi.

Jak jsem se záhy dozvěděl, nejenže tam ostatky sv. Augustina měli, ale byli ochotni nám je i darovat. Tak jsem se ve středu 25. 11. vypravil do Prahy na arcibiskupství, abych ostatky osobně převzal, a to i s osvědčením o jejich pravosti.

o. Josef Novotný

Okénko do minulosti

Řeholní komunity a církevní školská zařízení na území farnosti Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje

Zakladatelka Marie Růžena Nesvadbová, původně sestra III. řádu sv. Dominika, se od počátku zaměřila na plnění tří základních rysů kongregace: charitativní činnost, výchovu mládeže a zapojení se do unijních snah církve. Počátky působení kongregace, kanonicky zřízené v roce 1928, sahají do roku 1925, kdy ještě jako laický spolek Družina Cyrillo-Methodějská otevřela za finanční pomoci státu a dárců na Lerchově ulici 65 ústav pro mentálně postižené děti s kapacitou 80 lůžek. Zde zřízená trojtřídní pomocná škola s dílnou na opravu obuvi a vázání knih připravovala schopnější děti do života. V roce 1933 zahájilo činnost kongregací zřízené osmileté dívčí gymnázium. Výuka probíhala až do roku 1936 v budově

ústavu, poté se přestěhovala do nové školní budovy Lerchova 63. Zpočátku vyučovali civilní profesori, aprotované řeholní sestry postupně tvořily většinu pedagogického sboru. V budově ústavu byl pro mimobrněnské studentky zřízen internát. Gymnázium bylo zrušeno a budovy zabrány za okupace v roce 1941. (*Výuka mohla znovu začít po válce, ale jen do šk. roku 1948/49, kdy bylo gymnázium zestátněno a obě budovy sestrám odebrány, sestry i děti vystěhovány. Pozn. aut.')* Mimo vlastní komunitu sestry působily jen při výuce náboženství, při vedení domácnosti v Sušilových kolejích a na ulici Lerchově 11, kde pečovaly o internovaného Mons. F. Šrámka. Bohoslužby v kostele sv. Augustina navštěvovaly výjimečně, např. když sbor sester při mši svaté zpíval. (Srov. Svatý Augustin..., str. 85–89.)

s. Stanislava

Betlémské světlo – 30 let spolu

Jan Svoboda

foto: archiv Betlémského světla

Vánočních zvyků existuje celá řada. Krausovi líjí olovo, jiní krájí jablka. V roce 1990 vznikla v Brně nová tradice – Betlémské světlo. Širokou veřejností oblíbený plamínek skauti již 30 let přivážejí do Brna, abyste jej i vy mohli postavit na svůj stůl. Nebo na stůl někoho jiného – nakonec to je podstata českého Betlémského světla, jak připomíná zakladatel této tradice v České republice, zasloužilý farník a skaut Jan Svoboda, s nímž vám dnes přinášíme rozhovor.

Díky, že jsi přijal naše pozvání – proč zrovna Betlémské světlo?

Byla to zajímavá příležitost a dobrý nápad. Nemohli jsme to ovšem udělat jako v Rakousku, kde je velice úzce spjaté s rozhlasem. Světlo se v Rakousku rozváželo v noci z 23. na 24. prosince. Strojvedoucí ho vozili v lokomotivě a ve stanici na ně čekali výpravčí, kteří světlo převzali a uschovali do rána, kdy si pro něj přišli skauti. Tady u nás se k tomu dostali brněnští skauti a začali organizovat rozvoz po celé republice. Museli jsme najít vlastní symbolický rámec a najít důvody, proč by skauti měli lidem toto světlo šířit a lidem nabízet. Přijít za někým a říct mu: „Na, tady máš světlo,“ tak si jej asi nikdo nevezme. Vzali jsme Betlémské světlo jako symbol klidných spokojených svátků v kruhu rodiny bez nákupního shonu. Roznášením Betlémského světla jsme chtěli skautům připomenout, že v jejich okolí žijí staří a osamělí lidé, které přání pěkných Vánoc jistě potěší a udělá jim radost.

Jak ses k němu dostal?

V roce 1990 přišla nabídka od českých exilových skautů zúčastnit se rakouského Jamboree ve Vídni. Z Čech jely skautky z Nové Paky. Ze Slovenska jeli roveři z Bratislavy a na Moravu přišla pozvánka do Brna pro 8 skautů a vedoucí. Pla-

tila se jenom cesta, zbytek zaplatili exiloví skauti. Na Ústředí si s tím nikdo moc nevěděl rady. V lednu a únoru se obnovovaly oddíly a tou dobou se plánovaly tábory. Oddíl, který by nejel na tábor, to by nebyl oddíl. Já jsem se toho samozřejmě hned chopil. Byla to velká šance podívat se do zahraničí, zjistit, jak se tam skautuje, kam se skauting ve světě posunul.

Kdo tě oslovil?

Na Jamboree nám o Světle řekli rakouští skauti, kteří chtěli rozšířit tradici Betlémského světla i do okolních států. V říjnu nám přišlo osobní pozvání k účasti na šíření BS.

Dva měsíce před Vánoce 1990 jsi sám nevěděl, že něco takového budeš dělat. Jak jste rozšiřovali povědomí o Světle?

Psal jsem dopisy starým skautům, co jsem znal. Mohlo jich být kolem padesáti. Všichni kurýři byli v napětí, jestli k vlaku někdo přijde. Mezitím poskytovali informace průvodčím a spolecestujícím ve vlaku. V dalších letech už se i průvodčí ptali, co to je a k čemu je to dobré. Pak si vzali Světlo domů, zmínili se. A nakonec si samozřejmě skauti mezi sebou dali vědět. Vlakové osádky byly velmi vnímavé a někteří si brali světlo s sebou a přispívali tak k většímu povědomí o BS mezi lidmi. Kurýři se skutečně na mnoha zastávkách dočkali čekajících skautů a Světlo předali.

Jaké byly ohlasy po prvním (druhém, třetím) ročníku?

Od mnoha skautů jsme dostali dopis. Odkud jsou, že ho převzali, kam ho donesli, že jim to udělalo radost. Takových jsem dostal asi 15–20. Mám je ještě schované. Každým dalším rokem přibývalo zastávek s hloučky čekajících skautů. Úměrně s tím přibývalo povědomí o BS i mezi lidmi.

Kdo ti pomáhal v začátcích?

V první řadě rodina a členové našeho 41. oddílu. Zapojili jsme i členy dalších oddílů ze střediska Řehoře Mendla. V té době jiné spojení než dopisem a telefo-

nem přes pevnou linku neexistovalo. Tak jsem angažoval babičku jako informační službu. U telefonu měla rozpis vlaků a odpovídala na dotazy ohledně rozvozu v době, kdy jsme všichni byli v práci a ve škole.

Velmi nám vycházeli vstříc pracovníci Českých drah. S tím nám velmi pomohl bývalý člen oddílu, který pracoval u železnice.

Skautky přináší světlo do farnosti.

foto: Jakub Šebek

Co bylo potřeba zorganizovat?

Především jsme museli najít strukturu dopravy tak, abychom pokryli co největší území republiky, a ještě se nám stihli kurýři ten den vrátit. Další otázka byla, v čem Betlémské světlo přpravovat. To se nám podařilo vyřešit starými vyřazenými železničářskými olejovými lampičkami. Z počátku jsme používali petrolej, po čase jsme přešli na lampový olej.

Jak se dostávalo BS do povědomí veřejnosti?

První roky se informace o BS šířily ústně mezi skauty a veřejností. Novináři se poprvé ozvali v devadesátém třetím. Byly to brněnské redakce Rovnosti a Mladé Fronty. Samozřejmě jsme toho využili. Tehdy něco rozšířit nebylo zase tak jednoduché, takže noviny jsme uvítali. Potom se toho chytla i další média. Ze začátku probíhalo předání BS brněnským skautům na náměstí Svobody pod vánočním stromem. Později se přesunulo do katedrály.

Na co se tě novináři ptají?

Většinou na to stejné. Jak to začalo, kde to vzniklo, jak se to vozí a co se stane, když to zhasne.

A když to zhasne?

To se ještě nestalo. Skauti jsou zvyklí vytvářet zálohu pro každý případ. Lidé se pravidelně chytře usmívají a říkají, že betlémské sirky mají doma, ale o tom Betlémské světlo není. Jde o to, aby skauti přišli za lidmi ve svém okolí a přinesli jim spolu se světlem přání klidných a požehnaných Vánoc. Aby se sousedé navštěvovali a byli spolu, jak se o Vánočních sluší a patří.

Filip Šebek

Farní diář

Pro aktuální informace sledujte
farní stránky:

www.augustinbrno.cz

Papež František při Urbi et Orbi:

Narození dítěte je vždy nadějí! Potřebujeme bratrství jako nikdy předtím. Nepodporujeme uzavřené individualizmy! Prosím představitele států a nadnárodních společností: podporujte spolupráci, ne konkurenci.

Papež zmiňuje konkrétně vakcínu na COVID-19 s výzvou, aby byla pro všechny, tedy stejně dostupná pro lidi v geograficky, ekonomicky a jinak znevýhodněných místech. Myslí na lidi bez práce, na (zejména) ženy trpící domácím násilím. Pak jmenuje mnoho zemí, trpících násilím a chudobou; z národností zmiňuje trápěné Rohingy.

Silvestrovský přehled

Udělené svátosti:

Křty: 43 (vloni 38, předloni 47)

První svaté přijímání: 19 dětí a 6 dospělých (vloni 21+4)

Biřmování: 31

Svatby: 9 (vloni 11, předloni 7)

Pohřby: 25 (vloni 14, předloni 21)

Opravy:

V uplynulém roce byly vyměněny dva kotle (které pamatovaly ještě 90. léta a poslední dobou nefungovaly, tak jak by měly): jeden, který vytápí levou stranu kostela, sakristii a kapli Panny Marie, a druhý, který vytápí celé první patro,

kde jsou společné farní prostory. Celková cena necelých 150 000 Kč.

Také byly vyměněny židle (20 ks) v sále v prvním patře.

Finance:

Na farním účtu bylo k 25. 12. 2020 téměř 1 895 000 Kč, což je o 200 tisíc více než na konci loňského roku. A to i navzdory tomu, že téměř 4 měsíce nebyly v našem kostele bohoslužby, a tím pádem ani sbírky, a že byla v polovině prosince vyplacena záloha 400 000 Kč na zhotovení nového oltáře. Na nový oltář se zatím vybralo přes 870 tisíc korun.

Tříkrálová sbírka

Charita připravuje koledu s respektem k ochraně zdraví obyvatel. Tři králové přijdou pouze online. Pro aktuální informace sledujte:

brno.charita.cz/trikralova-sbirka

Vybavení a výzdoba našeho kostela: Triptych s výjevem z Kristova života

V minulém čísle jsme zmínili cyklus obrazů s dvěma různými tématy. Dnes pokračujeme triptychem vlevo nad vchodem. Zobrazuje tři výjevy z Kristova života doplněné citáty z Nového zákona vybrané se zřetelem k tématu odpuštění hříchů. Trojdílný obraz obklopují na okrajích dvě úzká pole s reliéfy stříbrných andělů. Je vyroben z masivní dřevěné desky, vespod zdobené vyřezávanými konzolami, které mají vytvořit dojem starobylosti. Plocha obrazu je rozdělena na protáhlý ústřední výjev a dva menší výjevy boční, situované do namalovaných mělkých loggií s arkádami. Detailním zachycením částí stropů i podlah přitom vzniká iluzivní ustupující prostor.

U levého okraje triptychu ztvárnil malíř Ježíše sedícího na balkóně s klečící hříšnou ženou, která mu namazala nohy olejem a skropila slzami. Pod výjevem je vepsán citát s Kristovou láskyplnou odpovědí na její pokání (Lk 7,48): „Odpouštěj se ti hříchy.“ Stojící mírně rozčilený muž vlevo vedle nich je patrně Ježíšův hostitel, farizeus Šimon, jenž byl Ježíšem napomenut za to, že si o ženě potajmu myslel své. Žena je tradičně ztotožňována s Máří Magdalenou, ačkoli v biblickém textu není výslovně jmenována.

Uprostřed je vymalováno Seslání Ducha svatého pojednané jako skupinový „portrét“ Ježíšových učedníků ve

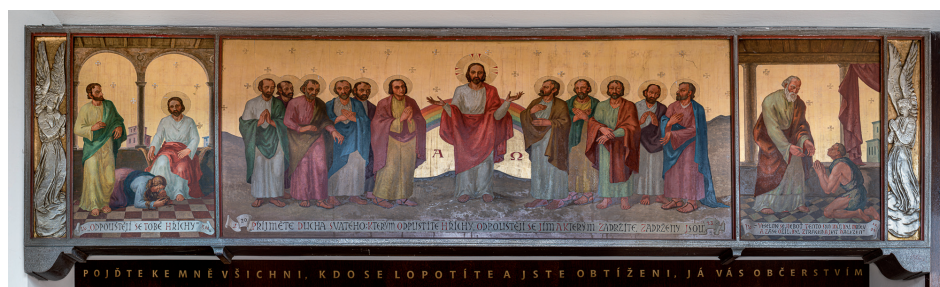

foto: Vít Horník

zvlněné krajině bez porostu, zalité zlatým světlem. Vítězný Boží Syn mezi nimi, oděn v bílé roucho a červený plášť, je obklopen duhou a řeckými písmeny ΑΩ (alfa a omega, tj. počátek a konec). Kolem hlavy má nimbus. Jedenáct apoštolů se snaží umělec odlišit různými barvami rouch a plášťů; jejich obličej jsou však dosti podobné. Nad hlavami postav jsou vyryty drobné křížky. Mezi zdobenými chybí dvanáctý apoštol Jidáš, který Pána udal, poté spáchal sebevraždu a později byl nahrazen apoštolem Matějem. Motto scény tvoří citát z evangelia sv. Jana (20, 22–23): „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu budou odpuštěny, komu je zadržíte, tomu budou zadrženy.“

U pravého okraje triptychu ztvárnil umělec Ježíšovo podobenství o marnotratném synovi, přesněji Návrat ztraceného syna. Výjev je doplněn citátem z Luká-

šova evangelia (15,23–24): „Veselte se, neboť tento syn můj byl mrtev, byl ztracen a jest nalezen.“ Prošedivělý stařec s bílým plnovousem vztahuje své ruce ke klečícímu polonahému mladíkovi, který má na sobě pouze zbytky rozpadlého oděvu. Kajícímu se synovi, který promrhal jeho jmění a zbědovaný se vrátil domů, otec odpouští. Scéna se odehrává v loggii honosného domu, z níž jsou vidět dva sloupy, ozdobná podlaha s kachlemi dvou barev, dřevěný strop a dokonce červený nařasený závěs. Balkón se otevírá do zlatavého prostoru, který malíř vyzdobil opět drobnými křížky. V pozadí je naznačena věž města.

U dlouhého spodního okraje triptychu je ještě připevněna kovová páska s citátem (Mt 11,28) v moderním bezpatkovém písmu: „Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, já vás občerstvím.“

Jana Osolobě